

PRACTICAL LESSON

Fjalitë e varura kohore - Temporale Nebensätze

Lesson category: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni lidhëzat kohore *als*, *wenn*, *während*, *bevor*, *nachdem* dhe *seit*, dallimin thelbësor midis *als* dhe *wenn*, si dhe përputhjen e kohëve me *nachdem*.

Fjalitë e varura kohore - Temporale Nebensätze

Përmbledhje e mësimit

Fjalitë e varura kohore tregojnë *kur* ndodh veprimi i fjalisë kryesore. Ato hapen me një lidhëz kohore dhe, si çdo fjali e varur, e kanë **foljen në fund**. Vështirësia më e madhe për folësit e shqipes është dallimi midis *als* dhe *wenn*, sepse shqipja përdor vetëm *kur*.

Çfarë do të mësoni?

- Gjashtë lidhëzat kryesore kohore.
- Dallimin *als* / *wenn*.
- Përputhjen e kohëve me *nachdem*.
- Rendin kur fjalia e varur vjen e para.

Lidhëzat kohore

Lidhëza	Kuptimi	Shembull	Shqip
als	një herë, në të shkuarën	<i>Als ich Kind war, ...</i>	Kur isha fëmijë ...
wenn	sa herë; në të ardhmen	<i>Wenn ich Zeit habe, ...</i>	Kur kam kohë ...
während	njëkohësisht	<i>Während er kochte, ...</i>	Ndërsa ai gatuate ...
bevor	para se	<i>Bevor ich gehe, ...</i>	Para se të shkoj ...
nachdem	pasi	<i>Nachdem ich gegessen hatte, ...</i>	Pasi kisha ngrënë ...
seit / seitdem	që prej	<i>Seitdem ich hier wohne, ...</i>	Që prej se banoj këtu ...
bis	derisa	<i>Warte, bis ich komme.</i>	Prit derisa të vij.
sobald	sapo	<i>Sobald er kommt, ...</i>	Sapo të vijë ...

als apo wenn?

Situata	Lidhëza	Shembull
---------	---------	----------

Një ngjarje e vetme në të shkuarën	als	<i>Als ich nach Berlin kam, war es kalt.</i>
Veprim i përsëritur në të shkuarën	wenn	<i>Immer wenn ich kam, war er da.</i>
E tashme ose e ardhme	wenn	<i>Wenn ich Zeit habe, rufe ich dich an.</i>

Rregull i shkurtër: **als** = një herë e vetme në të shkuarën; **wenn** = të gjitha rastet e tjera.

nachdem dhe përputhja e kohëve

Me **nachdem** veprimet ndodhin njëri pas tjetrit, prandaj kohët duhet të ndryshojnë:

Fjalja e varur	Fjalja kryesore	Shembull
Plusquamperfekt	Präteritum	<i>Nachdem er gegessen hatte, ging er.</i>
Perfekt	Präsens	<i>Nachdem ich gegessen habe, gehe ich.</i>

Me **bevor** ndodh e kundërta: të dyja fjalitë qëndrojnë zakonisht në të njëjtën kohë.

Rendi i fjalëve

Gjermanisht: Als ich klein war, wohnte ich in Shkodra.

Shqip: Kur isha i vogël, banoja në Shkodër.

Kur fjalja e varur vjen e para, ajo zë vendin e parë, prandaj folja e fjalisë kryesore vjen menjëherë pas presjes.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Wenn ich Kind war ...</i>	Als ich Kind war ...	ngjarje e vetme e shkuar
<i>Als ich Zeit habe ...</i>	Wenn ich Zeit habe ...	e tashme ose e ardhme
<i>Nachdem ich gegessen habe, ging ich.</i>	... gegessen hatte, ging ich.	përputhja e kohëve
<i>Bevor ich gehe, ich rufe an.</i>	..., rufe ich an.	folja para kryefjalës
<i>Während er kochte hat, ...</i>	Während er kochte, ...	folja e zgjedhurar në fund

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja përdor *kur* për të gjitha situatat, prandaj folësit e shqipes nuk kanë një kategori mendore për dallimin *als/wenn*. Ky dallim duhet ndërtuar nga e para. Po ashtu, shqipja nuk e kërkon Plusquamperfektin pas *pasi*, ndërsa gjermanishtja po.

Përmbledhje e shkurtër

- Folja e zgjedhurar në fund, presje gjithmonë.
- als* = një herë në të shkuarën; *wenn* = pjesa tjetër.
- nachdem* kërkon një kohë më të hershme.
- Fjalja e varur në krye → folja kryesore menjëherë pas presjes.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Tregoni fëmijërinë tuaj me *als* dhe rutinën tuaj me *wenn*.
2. Ndërtoni pesë çifte veprimesh të njëpasnjëshme me *nachdem*.
3. Përsëritni të njëjtën fjali me lidhëz në krye dhe në mes.

ENGLISH FOR LIFE